

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ

ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΠΥΡΔΑ

Ἐτησία συνδρομή δραχ. ν. 3. Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν 3,50 προπληρωτέας.

ΕΤΟΣ Η'.—Ἐν Ἀθήναις 1 Ἀπριλίου 1886.—Ἀρ. 5.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.—Περὶ τῆς ἐκ τοῦ κα-
πνοῦ βλάβης.—Περὶ στομάχου.—Περὶ κνύου (κασίδας).—Θεραπευτικὴ μέθοδος.—
Ἀνάτριψις καὶ μάλαξις.—Περὶ σόγγου (ζόγου).—Συνταγραφεῖα.—Μικροὺς οὐδάρια
φύσεις.—Περὶ ἐργα φαινόμενα.—Ἀλειφὴ κατὰ νεκρᾶ γένη.—Ἄνθρωπος.—Περὶ πυέου.—Κάθαρτος κατὰ λύσσης.—Πορφυροῦν χρώμα.—Νοθεῖα ἀλεύ-
ρου.—Βάθος θαλάσσης.

Α' ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ

Ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.

(Συνέχεια προηγουμένου)

Ἐν σελ. 35 διαλαμβάνομεν ὅτι ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἀτμοσφαι-
ρικῆς πίεσεως ἐπέρχεται ἐπιτάχυνσις τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλο-
φορίας, ξήρανσις στόματος, κλπ.

Πάντα ταῦτα τ' ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς υγείας τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
τῆς ἀνυψώσεως αὐτοῦ εἰς τὸ ὕψος, ὡς καὶ τὰ διὰ τοῦ θαλαμίσκου
τοῦ Ἰώνδου ἐξηγοῦνται ὡς προερχόμενα ἐκ τῆς ἀραιώσεως τοῦ ἀέρος
καὶ ἰσοῦ πῶς.

Ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας
προέρχεται ἰδίως ἐκ τῆς ἀραιώσεως τοῦ πρὸς ἀναπνοὴν ἀέρος· διότι
κατὰ πᾶσαν εἰσπνοὴν εἰσάγεται εἰς τοὺς πνεύμονας ἡραιωμένον πο-
σὸν ἀέρος, ὅστις ἐκ τῆς ἀραιώσεως στερεῖται τοῦ ἀρμοδίου ποσού
ὀξυγόνου πρὸς αἱμάτωσιν. Ἐκαστος ἄνθρωπος κατὰ μέσον ὅρον ἐκ-
τελεῖ ἀναπνοὰς ἐν ἐκάστῳ δευτέρῳ λεπτῷ ὥρας 17 ἕως 18, ὑπὸ
θερμοκρασίαν + 17°. Εἰς ἐκάστην ἀναπνοὴν εἰσπνέει 655 χιλιοστὰ
κυβικοῦ μέτρ. ἀέρος, ὅστις συνίσταται ἐξ 22, 10· ὀξυγόνου, καὶ 77, 90
ἀζώτου. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ᾖ ἀραιότερος, ἔπεται ὅτι ἐν ἐκάστῃ εἰσ-
πνοῇ ἀέρος ἔξει ὀλιγώτερον ὀξυγόνον τοῦ δέοντος, ὅπερ ἀνεπαρκές ἐστι
πρὸς αἱμάτωσιν. Τούτου ἕνεκεν ἡ φύσις, ἵνα παραγάγῃ εἰς τοὺς πνεύ-
μονας τὸ προσήκον ποσὸν ὀξυγόνου, ἐπιταχύνει καὶ εὐρύνει τὰς εἰσ-
πνοὰς, ὅπως διὰ τῶν βραχυτέρων καὶ εὐρυτέρων εἰσπνοῶν συμπλη-
ρῶθῃ τοῦτο.

Ἐκ τῆς ταχυτέρας καὶ εὐρυτέρας ταύτης κινήσεως τῶν μυῶν τοῦ
θώρακος ἐπιγίγνεται **κόπωσης καὶ κάματος τῶν δυνάμεων**,
διότι φύσει καὶ συχνὰ καὶ εὐρεῖαι εἰσπνοαὶ ἐπιφέρουσι ταῦτα, ἐν
ᾧ αἱ βραδεῖαι καὶ εὐρεῖαι εἰσπνοαὶ ἐλαττοῦσι τὸν κάματον καὶ ἐν-
ισχύουσι τὰς δυνάμεις. Διὰ τοῦτο (ἐν παρόδῳ λεκτέον) ἐὰν τις
εἰσπνεύσῃ καλῶς καὶ διατηρήσῃ ὅσον οἶόν τε τὴν εἰσπνοὴν, καθί-
σταται καὶ ἰσχυρότερος καὶ ἐλαφρότερος· ὁ οὕτως ἔχων δύναται
εὐχερῶς ἀνυψῶσαι βαρὺ σῶμα. — Γνώτωσαν ταῦτα οἱ παλαιότεροι
καὶ οἱ κολυμβῶντες.

Ἡ δὲ ξηρασία τοῦ στόματος καὶ τοῦ γάρυγγος, ὡς καὶ ἡ ἀνα-
πήδησις τοῦ αἵματος ἐκ τῶν βλεφάρων, ῥωθάνων, καὶ οὐλῶν,
προέρχεται ἐκ φυσικοῦ λόγου διότι, ἐλαττουμένης τῆς ἐπὶ τοῦ δέρ-
ματος πίεσεως τῆς ἀτμοσφαίρας, συμφέρονται τὰ ὑγρά πρὸς τὴν ἐπι-
φάνειαν αὐτοῦ, τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα ἐξογγλύνονται, ἡ ἀδελος διαπνοὴ
ἐπαυξάνει, καὶ ἐπομένως ἐλαττοῦνται τὰ ὑγρά τοῦ σώματος, τὰ
ὅποια ἐξωθούμενα ἐπὶ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τῆς περιφερείας τοῦ
δέρματος, διαρρηγνύουσι τὰ μᾶλλον ἀδύνατα, καὶ τὸ αἷμα ἀνα-
πηδᾷ· ἐκ δὲ τῆς μεγάλης ἐλαττώσεως τῶν ὑγρῶν καταλαμβάνει ξη-
ρασία τὸ σῶμα καὶ ἰδίως τοὺς ἀδένες τῶν ἐκκρίσεων, τὸ δὲ αἷμα γίνε-
ται πυκνότερον. Ἐκ τῆς συσσωρεύσεως τοῦ αἵματος εἰς τὰ τριχοειδῆ
ἀγγεῖα τοῦ δέρματος ἐπιγίγνεται ἐρυθρότης τοῦ σώματος· ἐκ τούτων
δύναται τις εἰκᾶσαι πόσον φρικτὸς εἶνε ὁ θάνατος τοῦ ἀεροναύτου,
ἀνυψωθέντος ὑπὲρ τὸ δέον.

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα γίνονται τόσοι ζωηρότερα, ὅσον ταχύ-
τερον γίνεται ἡ ἀνύψωσις ἐκ τῶν κάτω πρὸς τ' ἄνω. Ἐὰν ὅμως αὕτη

γείνη κατ' ὀλίγον ὥστε νὰ ἐπενεργῇ ἡ ἔξις, τότε ἀναφαίνονται
ἥπιότερα καὶ ἀνεκτικώτερα, καὶ δύναται ὁ ἄνθρωπος οὐ μόνον ἐπὶ
τινα χρόνον ἀνθέξει, ἀλλὰ καὶ διαρκῶς διαμεῖναι καὶ κατοικῆσαι
ἐπὶ πολὺ ὑψηλοτάτων τόπων, διότι σὺν τῇ ἔξει διατίθεται ἀναλόγως
ὁ διοργανισμὸς τῇ ἀραιώσει καὶ πίεσει τοῦ ἀέρος, ὑφίσταται ὅμως
ἀλλοιώσεις φυσιολογικὰς καὶ διαταράξεις τῇ ὑγιείᾳ.

Ἀρ' οὐ λοιπὸν ἡ πίεσις τῆς ἀτμοσφαίρας ἔχῃ τόσοι μεγάλην ἐπιρ-
ροὴν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἔπεται ὅτι καὶ ὅταν εὐρίσκηται ἐν ἐνὶ καὶ
τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἐὰν ἡ πίεσις τῆς ἀτμοσφαίρας μεταβάλληται, θέλουσι
μεταβάλλεσθαι καὶ αἱ διαθέσεις αὐτοῦ κατὰ τὴν αὐξήσιν ἢ ἐλάττωσιν
τῆς ἀτμοσφαιρικής πίεσεως. Τὴν τοιαύτην μεταβολὴν αἰσθάνονται
περισσότερον τινὲς ἰδιοσυγκρασίαι νευρικαί, ὡς καὶ οἱ πάσχοντες ὑπὸ
χρονίων ρευματισμῶν, νευραλγιῶν, καὶ ἄλλων νευροπαθειῶν· καὶ
ἐπειδὴ ἡ τῆς ἀτμοσφαίρας μεταβολὴ πρὸς πίεσιν γίνεται ἐκ τῶν ἄνω
στρωμάτων πρὸς τὰ κάτω, καὶ παρέρχεται χρόνος ὥρων 24 μέχρι
48, προκαίθνηται καὶ οὗτοι τὰς τοιαύτας διαθέσεις, ὡς προδει-
κνύει τὸ βαρόμετρον.

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΩ

Περὶ τῆς ἐκ τοῦ καπνοῦ βλάβης.

Πολὺ βλάπτει ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν μικρὰν καὶ νεανικὴν
ἡλικίαν. Νεανίας ἐν Εὐρώπῃ στοιχηματίσας ἵνα καπνίσῃ ἀδιακόπως
20 τσιγάρα, εἰς τὰ 17 κατελήφθη ὑπὸ σκοτοδίνης, ἐμετοῦ, σπασμῶν,
ψυχροῦ ἰδρώτος καὶ ἀπέθανεν ἐντὸς ὀλίγων ὥρων.

Τρεῖς παιδία ἀλείψαντα τὴν κεφαλὴν δι' ἀλοιφῆς ἐκ καπνοῦ, κατε-
λήφθησαν ὑπὸ σκοτοδίνης, ἐμετοῦ, σπασμοῦ, κλπ. καὶ ἀπέθανον ἐντὸς
24 ὥρων. Ἐργάτης ἀποκοιμηθεὶς ἐπὶ φύλλων καπνοῦ εὐρέθη νεκρός.

Ἐὰν φάγῃ σκύλος ποσὸν τι κόνεως καπνοῦ μετὰ τροφῶν, ἐπέρ-
χεται ἐμετός. Ἐὰν διαπεράσῃ τις τὸ δέρμα ὀρνίθου διὰ νήματος ἐμ-
βεβρεγμένου εἰς τὸ ξεφίρι τῆς καπνοσύριγγος, ἡ ὀρνίς ἀποθνήσκει τα-
χέως· ἐπὶ πληγῆς ἐχίδνης ἐὰν τεθῇ μικρὰ σταγὼν νικοτιανίνης,
ἀποθνήσκει αὕτη ταχέως ἐκ σπασμῶν.

Νεᾶνις, ἔχουσα ἐπὶ τοῦ στήθους ἐξάνθημα, ἤλειψε τοῦτο πρὸς θε-
ραπείαν διὰ ξεφιρίου καπνοσύριγγος, μετ' ὀλίγον ἐπῆλθε σκοτοδίνη,
ἰλιγγος, ἐμετός, σπασμὸς καὶ μετὰ ταῦτα ὁ θάνατος.

Τὸ ἐμβρεγμα τῶν φύλλων τοῦ καπνοῦ φονεύει τὰ ἔντομα· διὰ
τοῦτο οἱ γεωργοὶ μεταχειρίζονται τοῦτο πρὸς προφύλαξιν τῶν δέν-

δρών ἐκ τῶν χαμπῶν καὶ ἄλλων ἐντόμων. Ἐλαφρὸν ὃν θεραπεύει διαφόρους ἐξανθηματικὰς νόσους τῶν ζῴων.

Φύλλα καπνοῦ μουςκευθέντα ἐν χλιαρῇ ὕδατι καὶ ἐπιτεθέντα ἐπὶ μέρους πάσχοντος ἐκ ρευματισμοῦ θεραπεύουσι τοῦτον.

Τὸ ζεφίρι τῆς καπνοσύριγγος τιθέμενον ὀλίγον ἐπὶ πτερυγίου τοῦ ὀφθαλμοῦ καταστρέφει τοῦτο καὶ θεραπεύει.

Ἐνεργεῖ ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ παραλύει τὰς κινήσεις τῆς καρδίας· καὶ διὰ τοῦτο ἔρχεται ὁ θάνατος τόσον ταχέως ἐκ θανατηφόρου συγκοπῆς. Ὁ ποιητὴς Σαντεύλης ἀπέθανεν αὐθωρεῖ, ἅμα ἔπιεν οἶνον, ἔνθα φίλος του ἐν συνεθυμίᾳ ἔθετο ταμβάκον. Καὶ παρ' ἡμῖν πολλάκις συνέβη τὸ τοιοῦτο.

Τὰ **πούρα** λεγόμενα τσιγάρα βλάπτουσιν ἔτι μᾶλλον· διότι σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκ τοῦ δαγκάματος αὐτῶν ἀποκόπτονται μικρὰ τεράχια, τὰ ὅποια ἀνεπαίσθητως καταπίνονται, ἔρχονται εἰς τὸν στομάχον καὶ ἰδίας βλάβας πρὸς δυσπεψίας κλπ. ἐπιφέρουσιν. Ἐπει- νοήθησαν ταῦτα τὸ πρῶτον ἐν Ἰσπανίᾳ, τὰ δὲ διὰ τοῦ χάρτου τὸ πρῶτον ἐπενοήθησαν παρ' ἡμῖν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τοῦ 1821 ἐν τοῖς στρατοπέδοις.

Ὅταν τις καπνίζῃ, πρέπει νὰ μὴ διψᾷ· ἐὰν διψᾷ, νὰ πίνη ποτὴ- ριον ψυχροῦ ὕδατος, διότι οὕτως ὀλιγώτερον ἀπορροφᾶται ὁ καπνός, καὶ ὀλιγώτερον βλάπτει.

Τὸ τουμπεκί (nicotiana Rossica) καπνιζόμενον διὰ τοῦ **ροῦ- σκου** (ναργιλῆ) ἀποβάλλει κατὰ πολὺ τὴν δηλητηριώδη νικοτιανήν, ἣτις διαλύεται καὶ μένει ἐν τῇ ὕδατι, δι' οὗ διέρχεται ὁ καπνὸς ταύτης. Μένει δὲ ἐν τῇ καπνῷ ἐπικρατούσα πραύντικη τις ὕλη, ἣτις ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ διοργανισμοῦ ἀντιθέτως πρὸς τὸν καπνόν· διότι οὗτος προξενεῖ ἐρεθισμόν, τοῦτο πραύνει τοῦτον καὶ καταπαύει· διὰ τοῦτο ὠφελεῖ τοὺς πάσχοντας ἐκ χρονίου βηχός· πρέπει ὁμῶς τὸ τουμπεκί νὰ πλυθῇ ἀρμόδιως, καὶ νὰ ᾔη καλῆς ποιότητος.

Γ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Περὶ στομάχου.

Ὁ στόμαχος εἶνε τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς ζωῆς· ἰδίως προώ- ρισται πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς πέψεως τῶν τροφῶν. Κεῖται ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τῆς κοιλίας, τοῦ καλουμένου **ἐπιγαστρίου** (δταν ᾔη κενός, εἶνε μικρός· δταν πλήρης, γίνεται ὀγκωδέστατος). Κεῖται κυρίως ὑποκάτω τοῦ διαφράγματος. Ἐχει σχῆμα ἄσχοῦ κυρτοῦ, ὡς

φαίνεται ἐν τῇ κάτωθι εἰκόνι, καὶ φέρει δύο ὀπὰς. Ἡ μὲν μία κεῖται πρὸς τὸ ἄνω μέρος αὐτοῦ 2, καὶ καλεῖται **καρδία**, ἣτις συνέχε- ται μετὰ τοῦ οἰσοφάγου 1, ὅστις, ὡς ἐρρέθη, εἶνε σωλὴν πλατὺς πρὸς τὰ ἄνω τοῦ στο- μάτος, καὶ ἄγει στενοῦ- μενος πρὸς τὰ κάτω, ἔνθα ἐνοῦται μετὰ τῆς καρ- δίας 2, τοῦ στομάχου.

Ἡ καρδία αὕτη κεῖται ἐπὶ τῆς σπονδυλικῆς στή- λης ὡς καὶ ὁσος ὁ οἰσο- φάγος, ἥτοι ἐπὶ τοῦ μέ- σου τοῦ στήθους, ὥστε τοῦ στομάχου ἐν περι- που τρίτον κεῖται πρὸς τὰ ἀριστερὰ, καὶ τὰ δύο τρίτα πρὸς τὰ δεξιὰ, ὑποκάτω καὶ ὀπισθεν τοῦ ἥπατος καὶ ὑπὸ τὸ ἐγκάρσιον παχὺ ἔντερον (κῶλον), καὶ ὀπισθεν τῶν ψευδῶν πλευρῶν, ἀφ' ὧν ἀποχωρίζεται διὰ τοῦ διαφράγματος.

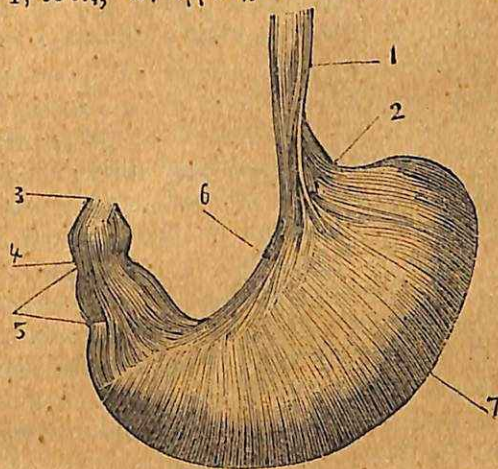
Ἡ δὲ ἄλλη ὀπὴ 4, ὀνομάζεται **πυλωρός**, συνέχεται μετὰ τοῦ δωδεκαδακτύλου ἐντέρου 3, τὸ ὅποιον συνέχεται μετὰ τῶν λεπτῶν ἐντέρων.

Ὁ στόμαχος ὑφίσταται πολλὰ πάθη· τὰ συγχρότερα εἰσὶν **ἀνε- ψία, δυσπεψία, πύρωσις, καρδιαλγία, γαστραλγία, δυσθερμανσία τοῦ στομάχου**, κλπ.

Ὁ πυλωρός εἶνε εὐπαθέστερος τοῦ στομάχου· ἐκ τούτου κυρίως προέρχονται αἱ πλεῖσται δυσπεψίαι καὶ αἱ νευροπάθειαι τοῦ στο- μάχου καὶ τῶν ἐντέρων.

Ὅταν ὁ στόμαχος ᾔη γεμάτος, στρέφεται πρὸς τὰ ἔξω, ὥστε τὸ μικρὸν τόξον αὐτοῦ 6, ἔρχεται πρὸς τὰ ὀπίσω, τὸ δὲ μέγα τό- ξον 7, πρὸς τὰ ἐμπρός. Τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τοῦ στομάχου πρὸς τὰ δεξιὰ καλύπτεται ὑπὸ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος.

Μετὰ τὸν στομάχον ἔρχεται ὁ γαστροεντερικὸς σωλὴν, ὁ ὅποιος στενοῦται πάλιν ἀπὸ τῆς ἔξω ὀπῆς **πυλωροῦ**, καὶ ἐξακολουθεῖ ἀποτελεῖν τὰ **λεπτὰ ἔντερα**, ὧν τὸ πρὸς τὸν πυλωρὸν μέρος, ἔχον μῆκος ἕως 12 δακτύλων, καλεῖται **δωδεκαδάκτυλον**· ἔνθα κατεργάζεται ὁ **χυλὸς** διὰ τῆς εἰς αὐτὸ ἐκρίσεως τῆς χολῆς καὶ

τοῦ παγκρεατικοῦ χυμοῦ, ὅστις παράγεται ἐκ τοῦ ἀδένος καλοῦ-
μένου **πάγκρεας**.

Μετὰ τὸν δωδεκαδάκτυλον P. ἔρχεται ὁ **νῆστις**, ὅστις πάντοτε
εὐρίσκεται κενὸς ὕλης, καὶ μετὰ τοῦτον τὸ **ἔλεον** (λεπτὰ ἔντερα),
τὸ ὁποῖον εἶνε πολὺ μακρὸν, καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου μή-
κους τῶν ἐντέρων. Πάντα εἰσὶ συσσωρευμένα καὶ προσκεκολλημένα
εἰς τὴν σπονδυλικὴν στήλην διὰ τοῦ **μεσεντέρου**, τὸ ὁποῖον ἔχει
σχῆμα ριπίδος (ἑριστήρος) καὶ ἔχει πολλὰ γάγγλια ἐντὸς τῆς
ἐπιφανείας τῶν λεπτῶν τούτων ἐντέρων ἀνοίγουσιν ἀπειράριθμα
στόμια ἀπορροφητικῶν ἀγγείων, τὰ ὁποῖα ἀπορροφῶσι τὸν **χυλόν**.

Μετὰ τὸ **ἔλεον** ἔρχεται τὸ **τυφλὸν ἔντερον** T. τὸ ὁποῖον
ἀποτελεῖται ἐκ πλατύνσεως τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ἔνθα
ἐναποτίθενται τὰ περιττὰ τῶν θρεπτικῶν ὑλῶν, αἵτινες διερχόμεναι
διὰ τῶν λεπτῶν ἐντέρων καὶ ἀποστερούμεναι τῶν θρεπτικῶν στοι-
χείων, ἀποτελοῦσι πλέον περιττώματα στερεὰ ὡς βῶλοι. Ἄξιον
παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι ταῦτα δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐπανεέλθωσιν
εἰς τὸν ἔλεον, διότι λήγει εἰς ὀπὴν ἐπιμήκη, ἥτις κλείει ἅμα δια-
σταλῶσιν αἱ παρειαὶ αὐτοῦ (τὸ τυφλοῦ ἔντερου) T. Ὅθεν τὰ κλύσματα
οὐδέποτε δύνανται νὰ διέλθωσι τὸ μέρος τοῦτο καὶ νὰ φθάσωσιν εἰς
τὸ ἔλεον, διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ μέρος τοῦτο **φράγμα τῶν ἀπο-
θιζόντων**. (Ἴδε εἰκόνα ἐν σελίδι 40).

Τὸ τυφλὸν ἔντερον συνέχεται μετὰ τοῦ **κώλου** Λ. Ἐκ τοῦ ὀνό-
ματος τούτου λέγεται καὶ ὁ πόνος **κωλικός**. Τὰ περιττὰ τῶν
τροφῶν διέρχονται ἐκ τοῦ τυφλοῦ καὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὸ κῶλον,
τὸ ὁποῖον εἶνε ἀρκετὰ ἐπίμηκες, διότι περικυκλόνει τὴν σπείραν
τῶν λεπτῶν ἐντέρων καὶ ἀποτελεῖ σχῆμα Π. Ἐν τῷ κώλῳ ἡ φύσις
ἔχει κύτταρα (κυψέλας), ἅπερ βραδύνουσι τὴν πορείαν τῶν διερ-
χόμενων τροφῶν, καὶ διευκολύνουσι τὰ ἀπορροφητικὰ ἀγγεῖα, τὰ
ὁποῖα εἰσὶν ὀλιγάριθμα ἐν τῷ κώλῳ, ἵνα ἐξαντλήσωσι τὴν ἱκμάδα
θρεπτικῆς ὕλης εὐρισκομένης εἰς τὰ περιττὰ· διότι ἡ φύσις οὐδὲν
χρήσιμον θέλει ν' ἀποβάλλῃ.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε πρέπει νὰ ἀποβάλλῃ τὰ **χρή-
σιμα** εἰς τὰς ἀνάγκας του.

Τὸ κῶλον λήγει εἰς τὸ **ἀπευθυσιμένον** ὄρθειον ἔντερον, τὸ ὁποῖον
εἶνε τὸ ἔσχατον μέρος τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, ἔνθα τὰ περιττὰ
ἐναποτίθενται, ἀφ' οὗ ἀποκτῆσθαι κατὰ τὴν διόδον τῶν διὰ τοῦ κώλου
ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν περιττωμάτων ἢ κοπράνων, ἐντεῦθεν
ἀποβάλλονται διὰ τῆς ἔδρας ἢ ἀφεδρώων.

Δ' ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ

Περὶ Κνέου (Κασσιδας)

(Scabiens. Prurigo. tinca. teigne)

Ἐπὶ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς γεννᾶται ἐξάνθημα ἰδίᾳς φύσεως,
τὸ ὁποῖον παρίσταται ὑπὸ ἑλκη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ξηρὰ, παρα-
γόντα ἐφελκίδας χρώματος μελανοῦ ὑποκιτρίνου, ἐκτάσεως ὄνυχος
καὶ πλέον, μεμονωμένα ἢ συνεχόμενα, τὰ ὁποῖα ἐπιφέρουσι σφο-
δρὸν κνισμόν, καὶ ἀποφορὰν βαρεῖαν.

Τὸ ἐξάνθημα τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ φλογώσεως τῶν ριζῶν τῶν
τριχῶν, ἐξ ἧς αὗται νεκροῦνται, ξηραίνονται καὶ πίπτουσι χωρὶς
πλέον ν' ἀναβλαστάνωσιν ἐκ τῆς ρίζης δὲ τῶν πασχουσῶν τριχῶν
ἐκρέει ὕλη πυώδης, ἥτις παράγει τὰς φαινομένους ἐξελκώσεις.

Μικροσκοπικῶς εὐρίσκονται ἐφ' ἐκάστης νοσούσης ρίζης τριχὸς
σμήνη μικροζωδάρων, τὰ ὁποῖα ἐξερχόμενα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας
τοῦ δέρματος κατατρώγουσι ταύτην καὶ παράγουσι τὸν κνισμόν καὶ
τὰς ἐλκώσεις.

Μεταδίδεται διὰ τῆς ἐπαφῆς τοῦ μολύσματος τούτου ἐπὶ ὑγιεῖς
κόμης.

Γεννᾶται εἰς τοὺς διάγοντας βίον ἀκάθαρτον.

Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὸ καταστρέψαι τὴν ὑπαρξίν τῶν
μικροζωδάρων καὶ τὴν μὴ παραγωγὴν ἄλλων. Πάντα δὲ τὰ θερα-
πευτικὰ μέσα πρὸς τοῦτο συντελοῦσιν. Εἰσὶ τὰδε.

Αἱ σκευασαί· τοῦ ὑδραργύρου ὑπὸ ἀλοιφὴν διὰ καλομέλιτος κοκ.
30 μετὰ ἀλοιφῆς σπέρματος κήτους ὄρ. 4, καὶ 10 σταγμάτων
ἐλαίου στοιχάδος (λαβάντας).

Ἀλοιφή διὰ Ἰωδούχου καλίου ἐκ κοκ. 30. ἐνὸς κόκκου πρωτοῦ
δοῦχου ὑδραργύρου, ἐκχυλίσματος εὐθαλλίας, κωνείου ἀνὰ κόκκους
20 καὶ ἴσους ὀπίου μετὰ 4 ὄρ. ἀλοιφῆς σπέρματος κήτους.

Ἀλοιφή διὰ θείου δραχμ. 1, θειικοῦ ψευδαργύρου κόκκους 10,
ὀπίου κόκκους 20 καὶ ἀλοιφῆς σπέρματος κήτους ὄρ. 4. Ἐκάστου
τούτου γίνεται χρῆσις πρῶτ' καὶ ἑσπέρας διὰ μικροῦ ποσοῦ.

Κοινῶς μεταχειρίζονται τὴν ἐκρίζωσιν τῶν τριχῶν καὶ τὴν διὰ
σάπωνος πλύσιν, ἀμφότερα ὠφελοῦσι. Διὰ τῆς ἐκρίζώσεως ἀφαιρεῖ-
ται ἡ ἀρχικὴ αἰτία, διὰ τῆς πλύσεως καταστρέφονται τὰ ἐνυπάρ-
χοντα μικροζωδάρια.

Ἡ θεραπεία πρέπει ἐπὶ πολὺ νὰ ἐξακολουθῇ· διότι εὐκόλως, ἐκ μικρᾶς πηγῆς, ἀναγεννᾶται τὸ πάθος.

Ἄλλοι μεταχειρίζονται πυρίτιδα (μπαρούτη) μετὰ θείου καὶ λίπους εἰς ἀλοιφήν.

Ἄλλοι ἀλοιφήν ἐκ θειικοῦ χαλκοῦ (ἀλογόπετρας) καὶ λίπους. κλπ.

ΠΕΡΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

Ἀνατρίψεις καὶ μαλάξεις.

Ἡ ἄδηλος διαπνοὴ ἐπανερχεται, ὅταν διακοπῇ ἐκ περιψύξεως ἢ ἄλλης αἰτίας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τρόπων καὶ διὰ τῆς ἀνατρίψεως τοῦ δέρματος καὶ διὰ τῆς μαλάξεως αὐτοῦ.

Ἡ μὲν ἀνάτρίψις γίνεται διὰ τῆς παλάμης τῆς χειρὸς ἐπὶ μεγάλῃ ἐκτάσει, διὰ τῶν δακτύλων ἐπὶ μικρᾷ ἐκτάσει ἐπὶ ἀλγούσης χώρας. Διὰ τῶν δακτύλων γίνεται σύσφιγξις ἐλαφρά. Γίνονται προσέτι καὶ πιέσεις διὰ τῶν γρόνθων, ὡς γίνεται, ὅταν τις ζυμῶνῃ ἀλεύρου μάζαν. Γίνονται προσέτι καὶ ἐπικρούσεις διὰ τοῦ θέναντος ἢ τοῦ γρόνθου τῆς χειρὸς, ὡς ὅταν τις πλάθῃ πλακοῦντα. Δι' ὧν τῶν τρόπων τούτων χαλαροῦνται τὰ ἐσκληρημένα μέρη τοῦ σώματος, διαστελλοῦνται οἱ πόροι τοῦ δέρματος, οἵτινες τὸ πρὶν ὑπῆρχον συνεσταλμένοι καὶ σκληροί, καὶ ἀναλαμβάνει ἡ ἄδηλος διαπνοή.

Ἡ πίεσις συνάμα ἐπενεργεῖ καὶ ἐπὶ τῶν υποκειμένων μυῶν, τοὺς ὁποίους κινεῖ κατὰ διαφόρους θέσεις καὶ διευθύνσεις, καὶ οὕτω βιάζει τὴν ἐν αὐτοῖς οὖσαν μοχθηρὰν ὕλην, ἥτις καθίστησι τοὺς δυσκᾶμπτους, ἵνα ἐξέλθῃ διὰ τῶν πόρων, καὶ οὕτως οἱ μῦς ἀνακτῶσι τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατάστασιν, γίνονται μαλακοὶ καὶ εὐκαμπτοί. Ἰδίως ἡ διὰ τῶν δακτύλων σύσφιγξις τοῦ δέρματος, καὶ ἡ οἱ ὅλης τῆς παλάμης τῆς χειρὸς μάλαξις, βιάζει πρὸς ἔξοδον διὰ τῶν πόρων ἀθροώτερον τὴν μοχθηρὰν καὶ νοσοποιὰν ὕλην.

Πάντα τὰ ρηθέντα, ἐντρίβει καὶ μαλάξεις πρέπει νὰ γίνωνται ἐντὸς θερμοῦ θαλάμου ἐν θερμοκρασίᾳ + 30° ἑκατοβ. ἢ ἐντὸς λουτροῦ ἀτμῶν, ὡς εἰσὶ τὰ βαλανεῖα (τουρκικὰ νῦν λουτρά καλούμενα), ἢ ἐντὸς λουτρῆρος γλυκοῦ ὕδατος. Εἰς τὰ βαλανεῖα τῆς τουρκίας ὑπάρχουσι πεπειραμένοι βαλανεῖς ἐκτελοῦντες ἐπισταμένως τὰς ἐντρίβας καὶ μαλάξεις τοῦ σώματος.

Τοιαῦτα λουτρά πρὸς μαλάξεις καὶ ἐντρίβας συγγεστήθησαν καὶ ἐν Παριείοις ὑπὸ τὸ ὄνομα **Νεόθερμα λουτρά**.

Αἱ ἐντρίψεις πρέπει νὰ γίνωνται κατ' ἀρχὰς ἐλαφροὶ καὶ βραδεῖται, καὶ κατ' ὀλίγον σφοδρότεραι καὶ ταχύτεραι, νὰ λήγωσι δὲ ὡς ἤρξαντο.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐντρίψεων ἐπὶ μὲν τῶν νεωτέρων ἔστω 100, ἐπὶ δὲ τῶν ἀκμαζόντων 200, καὶ ἐπὶ τῶν ρωμαλαίων 400.

Αἱ ἐντρίψεις γιγνόμεναι μετ' ἐλαίου καὶ ὕδατος καταπαύουσι ταχύτερον τοὺς κόπους. Πρέπει νὰ γίνωνται μᾶλλον τὸν χειμῶνα καὶ ὅχι τὸ θέρος, τότε ὠφελοῦσι τὰ χλιαρὰ λουτρά.

Διὰ τῆς ἐντρίβης σαρκοῦνται ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος, πλὴν τῆς κοιλίας. Αὕτῃ τῇ ἐντρίβῃ λεπτύνεται. Λεπτύνεται ὡσαύτως καὶ ἐκ πάσης κινήσεως, ἐκ κόπων καὶ γυμνασίων, δρόμου κλπ. Ἡ δὲ ἀκίνησις πιαίνει καὶ ἐξογκώνει τὴν κοιλίαν, καὶ προκοίλοι γίνονται οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες καὶ ὑφίστανται τὸ πάθος **φυσκωνία**.

Αἱ ξηραὶ ἐντρίβαι στερεωτέραν τὴν σὰρκα ποιοῦσιν, εἰσὶ προτιμώτεραι τοῦ τρεξήματος (δρόμου).

Δύο εἰδῶν ἐντρίβας ἔχομεν, ξηρὰς καὶ μετ' ἐλαίου.

Πᾶσα ἐντρίβη πρέπει νὰ διευθύνηται κατὰ τὴν φοράν τῆς φλεβικῆς κυκλοφορίας, ἀπὸ τὰ κάτω πρὸς τ' ἄνω, οὕτως ἐξωθοῦσι τὸ συμφορούμενον αἷμα καὶ τακτοποιοῦσιν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὴν κυκλοφορίαν.

Δὲν πρέπει νὰ γίνωνται, ὅταν ὑπάρχῃ ρῆξις ἀγγείων ἢ κάταγμα ὁσίου κλπ.

Αἱ ἐντρίψεις γιγνόμεναι ἐν λουτρῷ μεθοδικῶς ἐπιφέρουσιν εὐκαμψίαν τῶν μυῶν, ἐπανερχοῦνται αἱ δυνάμεις, διαλύουσι πᾶσαν κόπωσιν, προσερχομένην ἐκ βαδίσματος, ἐξ ἀϋπνίας ἢ ἀφροδισίων κλπ.

Αἱ ἐντρίψεις ὠφελοῦσιν ἰδίως κατὰ τῶν ρευματισμῶν, τῶν ἀνευ πυρετῶν, κατὰ τινων παραλυσίων, κατὰ τοῦ ἀναφροδισιασμοῦ, κατὰ τῶν περιψύξεων, ἐξ ὧν ἐπέρχεται δυσκίνησις καὶ ἀκαμψία τῶν μυῶν μετὰ ἀλγυδόνων ἐλαφρῶν.

Ἐν γένει ὠφελοῦσι πρὸς ζωογόντην τῆς ἀδελφῆς διαπνοῆς, καὶ πρὸς θεραπείαν τῶν παθήσεων τῶν σπλάγχων, διότι ὅταν ταῦτα πάσχουσιν, ἡ ἄδηλος διαπνοὴ οὐ καλῶς λειτουργεῖ.

Αἱ μεθοδικαὶ ξηραὶ ἐντρίψεις διεγείρουσι τ' ἀφροδίσιον, διότι ἐρεθίζουσι τὸ δέρμα, τοῦ δὲ δέρματος ὁ ἐρεθισμὸς διεγείρει ταῦτα.

Ὅθεν καὶ πᾶν ἐπιφέρον ἐρεθισμὸν τοῦ δέρματος διεγείρει πρὸς ταῦτα· ἡ ἡλιώσις, ὁ ἡλεκτρισμὸς καὶ ἄλλα διερεθίζουσι τὸ δέρμα.

Αἱ τρίψεις ὠφελοῦσι καὶ πρὸς θεραπείαν νόσου· τότε πρέπει νὰ

γίνονται· περὶ τὴν ἀκμὴν τῆς νόσου. Πρέπει νὰ γίνωνται κατὰ τὰ ἄκρα μόνον τοῦ σώματος, χεῖρας τε καὶ πόδας. Ἐὰν εἰς τὸν τρι-
θόμενον γαῖνη ἰδρῶς, πρότερον μὴ γινόμενος, σημεῖον ὅτι αἱ ἐντρί-
ψεις ὠφέλησαν καὶ πρέπει νὰ ἐπαναληφθῶσι.

Μετὰ τὰς τρίψεις καλὸν ἐστὶ πίνειν αὐταρκές θερμὸν ὕδωρ, αἱ
δὲ τροφαὶ νὰ ᾧσιν ὑγραὶ καὶ θερμαί.

Ὅταν αἱ παρὰ τῇ λαφ' γινόμεναι, τρίψεις κατὰ τινων περιψύξεων λίαν ἐπιτῆδουσι καὶ ὠφέλιμοι εἰσίν. Ἐπελθούσης ἑξοχλώσεως τῶν ἀμυγδαλῶν τοῦ λαιμοῦ, ἔνεκα κρυολογήματος, ἐντρίβουσι τὸν λαιμὸν θερμῷ ἐλαίῳ, ὡς καὶ τὴν πρὸ τοῦ καρποῦ χώραν τῶν χειρῶν, ἔνθα συναντῶνται ὄγκοι τινὲς ὑπὸ τὸ δέρμα ἐναγόμενοι εἰς συσσώρευσιν περιττῆς ὕλης ἐπὶ τῶν γὰγγλίων, (γρομπούλια καλούμενα), ποιοῦσι δὲ ταύτας ἐκ τῶν κάτω πρὸς τ' ἄνω λίαν εὐλόγως, διότι κινοῦσιν οὕτω τὸ φλεβικὸν αἷμα πρὸς τὴν καρδίαν, τοῦ ὁποίου ἐκ τῆς περιψύξεως βραδύνει ἡ κίνησις ὡς πεπυκνωμένου· διὰ τοῦτο ἡ φλεβοτομία καὶ τοπικαὶ συκταὶ ὠφελοῦσι, χρῶνται δὲ ὡσαύτως τὴν μάλαξιν καὶ πίεσιν διὰ γρόνθων ἢ ποδῶν παίδων, ὅταν ἐκ περιψύξεως ἐπέλθῃ δυσκινήσις καὶ κακουχία ἐπὶ τῶν νώτων, ὅπερ ἐπωφελεῖς.

Κατὰ δὲ τῆς οὐφθαλμίας ἐνεκεν ἐπελθούσης περιψύξεως τοπι-
κῆς, ὅτε λέγουσιν ὅτι ἔπεσαν τὰ **πάκια**, μεταχειρίζονται τὸ
σῆκωμα τῶν πακίων λεγόμενον, δηλαδὴ ἐντρίψαντες θερμῇ
ἐλαίῳ τὸ πάσχον μέρος, πέζουσι διὰ τοῦ θένανος τῶν χειρῶν τὸ
μέρος ἐκεῖνο, καὶ διὰ τῶν δακτύλων συλλαμβάνοντες τὸ δέρμα ἔλ-
κουσι μεθοδικῶς τοῦτο πρὸς τ' ἄνω. Ἡ δὲ θεραπεία ἐπείγεται ταχέως.

Διεξοδικώτερον περί ἐντρίψεων ὅρα Συνεχδ. Ὑγιεινὴν ἐκδ. Β'.
σελ. 404 Φοῖβον ἔτους Ζ'. Παράφουβον περί θερμῶν λουτρῶν.

Ε'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Περὶ Σόγχου (Ζοχιοῦ).

Τὸ βότανον τοῦτο, ὅπερ παρ' ἡμῖν χρησιμεύει ὡς λαχανικόν πρὸς
βρώσιν βραστόν, παρέχει κατὰ τὴν κοινὴν ἰδέαν εὐφωνίαν εἰς τὴν
πέρδικαν παρ' αὐτῆς τραγόμενον. Ὁ δὲ καρκῖνος, λέγουσιν, ὅτι
ὅταν φάγη ὄφιν, ὅστις ἔχει δηλητήριον, ἵνα οὐδετερώσῃ τοῦτο,
τρώγει ἀμέσως σόγγχον, ἄλλως ἀποθνήσκει.

Οἱ ἀρχαῖοι διέκρινον δύο εἶδη, ὡς καὶ οἱ νεώτεροι, ἀμφοτέρω τὰς αὐτὰς ἔχουσιν ἰδιότητας, ἀλλὰ τὸ ἐν εἶδος εἶνε τρυφερώτερον καὶ ἐδωδιμον, καὶ τρώγεται ὠμόν ἢ βρασπτόν.

ἐσώδιμον, καὶ τρώγεται ὡμὸν ἢ βραστόν.
 Ὁ Διοσκορίδης τὰ φύλλα αὐτοῦ ὡς κατάπλασμα λέγει ὅτι ὤφε-
 λουσι κατὰ τῶν φλογώσεων τοῦ στομάχου. Ὁ ζωμός αὐτοῦ καταρ-
 ροφούμενος καταπραίνει τὸν πόνον τοῦ στομάχου, καὶ φέρει τὸ
 γάλα. Ἡ δὲ ρίζα καὶ ὁ βλαστὸς αὐτοῦ ὑπὸ κατάπλασμα ὤφελει τοὺς
 σκορπιопλήκτους. Ἰδίως ταῦτα ποιεῖ ὁ ὀπὸς τοῦ βλαστοῦ, ὅστις εἶνε
 γαλακτώδης.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους ὁ ὁπὸς τοῦ σόγγου εἶνε ^{δυσκρίματα δ} χωνευτικός.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους ὁ ὁπὸς τοῦ σόγγου εἶνε χωνευτικὸς
κοινῶς θεραπεύουσι τὰ παρὰ τῶν ὀφειν δαγκάματα διὰ τῆς
ἐπιθέσεως φύλλων Σόγγου κοπανισμένων, ὧν τὸν ὁπὸν δίδουσι καὶ
πίνει ὁ πάσχων, τὰ δὲ φύλλα ὡς κατὰπλάσμα ἐπιθέτουσιν ἐπὶ τοῦ
δαγκάματος, ἀφήνουσιν οὕτως ἐπὶ 24 ἢ 48 ὥρας τὸ ἐπίθεμα, μεθ'
δὲ ἀφαιρουμένου τούτου, εὐρίσκεται τὸ δάγκαμα περιωρισμένον
καὶ περαιτέρω φλογώσεως.

Θεωροῦσι προσέτι κοινῶς τὴν βρῶσιν τῶν Σόγγων βραστῶν ἢ ὠμῶν ὡς ἀφροδισιακὴν.

Οἱ Σόγγοι τρωγόμενοι βραστοὶ μετὰ λεμονίου ἀρκετοῦ καὶ ὀλίγου ἐλαίου καλοὶ εἰσὶ προτιμώτεροι παντὸς ἄλλου λαχανικοῦ, διότι χωνεύουσι καλῶς ἄνευ παραγωγῆς εἰς τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα ἀερίων, καὶ συντελοῦσι πρὸς τὴν εὐπεψίαν, διότι τονίζουν τὸν στόμαχον.

Γ'. ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΙΑ

Τὰ τῆς συντάξεως συνταγῆς ἐνδιαφέρει πολὺ τὸν Ἱατρὸν καὶ
πολλάκις ἐκ τοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς ἐνὸς ἱατρικοῦ ἐξαρτᾶται
πολὺ ἡ θεραπεία τοῦ ἀσθενοῦς. Ὅθεν ὁ Ἱατρός ἐν περιπτώσει,
καθ' ἣν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ φάρμακον δύναται νὰ παρέξῃ διάφορα
ἀποτελέσματα, ὡς ἐκ τῆς διαφόρου κατασκευῆς του, πρέ-
πει νὰ δείξῃ καθαρὰ εἰς τὴν συνταγὴν τὸν τρόπον τῆς κατα-
σκευῆς, οὕτω π. χ. τὸ κολόμβον (colombo) εἶνε πικρότερον διὰ
ἐμβρέγματος παρὰ δι' ἀφεψίματος, ὁ Ἰρλανδικὸς λιχὴν εἶνε μα-
λονκτικὸς καὶ γλυκύτατος δι' ἀφεψίματος ὄχι πολὺ διαρκούς, ἐν ᾧ
δι' ἐμβρέγματος εἶνε πικρὸς καὶ τονικὸς, — ἡ κίνα μόνον διὰ τοῦ
ἀφεψίματος παρέχει ὅλας τὰς θεραπευτικὰς ιδιότητάς της, — τὸ δὲ

έρπυλον (serpentaria) δίδεται μόνον εἰς ἐμβρεγμα, διότι εἰς ἀρέψιμα δὲν ἐνεργεῖ, — ὡσαύτως ὅταν πρόκηται νὰ γείνη ἱατρικὸν ἐκ πολλῶν ἱατρικῶν ὑλῶν φυτικῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ γείνωσιν εἰς ρευστὸν ἱατρικόν, ὁ ἱατρός οὐδεὶς νὰ σημειώσῃ τίνες ἔσονται εἰς ἀρέψιμα καὶ τίνες εἰς ἐμβρεγμα, διότι ἄλλως δὲν ἐπιτυγχάνεται ὁ σκοπὸς τοῦ ἱατρικοῦ π. χ. ἀρέψιμα συνιστάμενον ἐκ Σαλσαπαρίλιας καὶ Σασαφράς, κλπ. δὲν δύναται νὰ γείνη, ἐὰν προσθήσῃ ὅλα ὁμοῦ εἰς τὸ αὐτὸ δοχεῖον διὰ νὰ βράσουν. Ἀλλὰ τὴν μὲν Σαλσαπαρίλιαν πρέπει νὰ βράσῃ μόνην καὶ πρὸς τὸ τέλος νὰ προσθήσῃ τὸν Σασαφρᾶν· ὡσαύτως γίνεται καὶ διὰ τὸ ἀρέψιμα Κίνας, μετὰ νάρδου, γλυκανίσσου κλπ. εἶνε δὲ ἄλλα εἶδη, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ βράσουν ὅλως διόλου χωριστὰ καὶ εἶτα νὰ τὰ ἐνώσῃ π. χ. τὸ ἀρέψιμα τὸ συνιστάμενον ἐκ τῆς Σαλσαπαρίλιας καὶ Ἰρλανδικοῦ λιχῆνος κατασκευάζεται ποιοῦντες τὸ ἀρέψιμα τῆς Σαλσαπαρίλιας ἰδίως καὶ τοῦ λιχῆνος ἰδίως, καὶ εἶτα ἐνώνοντες ταῦτα, — διότι ὁ λιχῆν ἀπαιτεῖ ὀλίγην βράσιν, ἐν ᾧ ἡ Σαλσαπαρίλιαν, εἶνε ὅμως καὶ φάρμακα, διὰ τὰ ὁποῖα εἶνε περιττὸν ὁ ἱατρός νὰ σημειώσῃ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς, καθ' ὅτι ὁ αὐτὸς εἶνε πάντοτε καὶ καλὰ γνωστὸς παρὰ τοῦ Φαρμακοποῦ π. χ. διὰ γαλάκτωμα εἶνε περιττὸν ὁ ἱατρός νὰ δείξῃ τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς· εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὁ ἱατρός γράφει μόνον τὰ στοιχεῖα π. κ. τ., ἥτοι — ποίησον κατὰ τὴν τέχνην γαλάκτωμα.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Εἰς τὰ φύματα τῆς φθίσεως διεκρίθησαν ἤδη δύο εἶδη μικροζωδάρων τὰ βάλκιλα τοῦ Κόχ καὶ τὰ ζυγόγλοια, ἀναγόμενα εἰς εἶδος μικροζωδαρίων, προσερχομένων ἐκ σπορίων.

Τὰ σπόρια (granulations) ἔχουσι διάφορα ὀνόματα· καλοῦνται Ὀργανῖται παρὰ Βουχαρῶ. Μικροζύμα παρὰ Βεχάμ. Ὀργανικά μόρια παρὰ Βουφφών. Κατὰ πολλοὺς τὰ σπόρια θεωροῦνται μόρια ἰστών. Εἰσὶν ἡ βᾶσις ὧν ἰστών ἐν ζῳῇ καὶ μετὰ ταύτην.

Νέον ἀντισηπτικὸν εὐρέθη, καλούμενον ἀσηπτὸλ (aseptol). Εἶνε προτιμότερον τοῦ φανικοῦ ὀξέος· διότι εἶνε ὀλιγώτερον καυστικόν, καὶ οὐδόλως δηλητηριώδες.

Περὶ τῶν φαινομένων τῆς ζωικῆς δυνάμεως.

Τῆς νήσεως (πάπιας) καὶ τῆς στρουθοκαμήλου ἡ κεφαλὴ, ἐὰν ταχέως ἀποκοπῇ, τὸ σῶμα βαδίζει καὶ διατηρεῖται ἄνευ ταύτης. Ὁ αὐτοκράτωρ Κόμμοδος ἀπεκεφάλιζεν ἐν τῷ θεάτρῳ στρουθοκαμήλους, αἵτινες ἐθάδιζον ἄνευ κεφαλῆς. Ἡ κεφαλὴ εἰς τινα ζῷα ἀποκοπεῖσα ἀναγεννᾶται· λέγουσι ὅτι, ἐὰν ἡ κεφαλὴ κογχλίου ἀποκοπῇ, ἀναγεννᾶται μετὰ τινος ἡμέρας, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀποκοπέντες ἀναγεννῶνται. Τοῦ καρκίνου οἱ πόδες ἀποκοπέντες ἀναγεννῶνται μετὰ τινος ἡμέρας· ἐν Ἰσπανίᾳ ὁ ζωμὸς τῶν ποδῶν καρκίνου ἀποτελεῖ ἐπιζήτητον ρόφημα· τούτου ἕνεκα ὑπάρχουσιν ἐργαστήρια, ἅπερ πάντοτε πωλοῦσι πόδας καρκίνου, τοὺς ὁποίους ἀπολαμβάνουσιν ἐκ πολλῶν καρκίνων, τοὺς ὁποίους διατρέφουσιν, ὅπως τακτικῶς καὶ περιοδικῶς ἀφαιρῶσι τοὺς ἀναγεννωμένους πόδας.

Ἀλοιγὴ θεραπεύουσα τὰ καύματα.

Λάβε ἴσον ποσὸν λευκώματος (ἀσπραδίου) ὠοῦ καὶ ἐλαίου ἐλαίας ἐντὸς κυathίσκου (κουπακίου). Λάβε τεμάχιον στυπτηρίας (στύψης) καὶ δι' αὐτοῦ ἀνατάτῃ τὸ λευκωμα καὶ τὸ ἐλαίον ἕως οὗ πήξουσιν. Ἐπίθεες ἐκ τούτου ποσόν τι ἐπὶ τοῦ καύματος, καὶ κάλυψον χωρὶς νὰ τὸ σφίγῃς· ποιεῖ τούτο δις τῆς ἡμέρας.

Περὶ νεοφانوῦς ἀνθρώπου.

Πᾶς ἄνθρωπος διέρχεται διὰ τῆς νεοφانوῦς ἐποχῆς τῆς ζωῆς του. Νεοφανῆς λέγεται ὁ κατὰ πρῶτον εἰσερχόμενος εἰς τὴν κοινωνίαν κατὰ τὴν ἑναρξίν τοῦ ἐπαγγέλματός του· διότι ἐν ὅσῳ τίς διδάσκεται ἐν Σχολείῳ, ἐν Γυμνασίῳ, ἐν Πανεπιστημίῳ, ἐν τεχνίτῃ κλπ. δὲν ἀποτελεῖ πλήρες μέλος τῆς κοινωνίας, ἀποστερεῖται τινῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀποκτᾷ ἅμα εἰσέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν πρὸς ἀπόλαυσιν ἐκ τῶν ἔργων του. Ὅταν πλησιάσῃ εἰς τὴν ἑναρξίν τοῦ ἐπαγγέλματός του ἢ πρὸς τὸ τέλος τῶν σπουδῶν του, κατέχεται ὑπὸ πόθου πρὸς τὸν νέον βίον του, καὶ εἶνε ἐμπλεὲς μεγάλων ἰδεῶν πρὸς κέρδη καὶ δόξαν. Πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ θεωρεῖ οὐ καλῶς σκεπτομένους καὶ μὴν ὠφελομένους ἐκ πολλῶν ἐπιχειρημάτων, φθονεῖ τοὺς ἀνωτέρους του, καὶ εὐχαριστεῖται νὰ ταπεινώσῃ τοὺς τοιαύτους ταχύτερον προοδεύσῃ. Ταῦτα πάντα ζαυροῦνται, ἅμα ἀρχίσῃ τὸ

νέον στάδιον τοῦ βίου καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν, φροντίζων περὶ ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του, περὶ κέρδους, περὶ ὑπολήψεως καὶ δόξης.

Ἀφ' οὗ ὁμοῦ παρέλθῃ καιρὸς ἐτῶν καὶ ἡ πεῖρα δείξει τὰς πλάνας, ἀρχεται κατ' ὀλίγον ν' ἀναγνωρίζῃ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν του, πολλάκις ὁμοῦ ἀργὰ τοῦτο αἰσθάνεται, ἀφ' οὗ ὑποστῇ πολλὰς βλάβας καὶ ζημίας.

Περὶ τοῦ ξύλου τοῦ Πύξου (τοιμισιρίου).

Γνωστὸν ἐστὶν ὅτι αἱ ξυλογραφαί γίνονται ἐπὶ τοῦ Πύξου. Ἐάν τις ὑπολογίσῃ τὸν μέγιστον ἀριθμὸν τῶν καθ' ἑκάστην εἰς ὅλον τὸν κόσμον γιγνομένων ξυλογραφιῶν ἐπὶ ἐφημερίδων καὶ βιβλίων, θέλει εὖρεϊ μέγιστα ποσὰ πύξου καταναλισκόμενα. Τὸ πλεῖστον ποσὸν τοῦ ξύλου τούτου ἔρχεται ἐκ τῶν παραλίων τοῦ εὐξείνου πόντου. Διὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διέρχεται κατ' ἔτος 5 ἕως 6 χιλιάδες τόνων καλῆς ποιότητος διευθυνομένων εἰς Ἀγγλίαν. 1500 τόνοι ἐξάγονται ἐκ Σαμψούντος ἀποστελλόμενοι καὶ οὗτοι εἰς Ἀγγλίαν. Ἡδὴ τὰ δάση τοῦ Πύξου σχεδὸν ἐξέλιπον ἐκ τῆς Τουρκίας. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ρωσίᾳ σπανιότερα κατεστάθησαν, δι' ὃ καὶ ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἤδη ἠῤῥησε. Τὸ ἐμπόριον τοῦ ξύλου τούτου ἄλλοτε ἐγένετο παρὰ Ἑλλήνων, ἤδη γίνεται ὁλοσχερῶς παρὰ τῶν Ἀγγλων. Ἡ ὅλη κατανάλωσις τοῦ πύξου διὰ τὰς ξυλογραφίας ἀνέρχεται περὶ τὰς 10,000 τόνους κατ' ἔτος.

Ὁ Κάνθαρος ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς λύσσης.

Ἐν τῇ Φοίβῃ ἔτους Γ'. σελ. 154, καὶ Β'. σελ. 93, εἵπομεν ὅτι αἱ κανθαρίδες (χρυσόμυγες) εἶνε τ' ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς λύσσης· ἤδη συσταίνεται κατ' αὐτῆς καὶ αὐτὸς ὁ χρυσοκάνθαρος (Cientie dorée) ὡς ἐξαίρετον τοιοῦτον ἀντιφάρμακον. Ἡ ἀνακὸς φῆς τοῦ ἱατρικοῦ τούτου ἐγένετο παρὰ Ρώσου ἐπιστήμονος, καλουμένου Βέκκερ, ὅστις δίδει ἓνα κάνθαρον συντεθλασμένον ἐντὸς φύχας ἄρτου καὶ τὸν τρώγει ὁ ὑποκείμενος εἰς τὴν λύσσαν.

Ἐν τούτοις καὶ οἱ Ἀραβες τῆς Τύνιδος βεβαιοῦσιν, ὅτι θεραπεύουσι τὴν λύσσαν διὰ τοιοῦτου τινὸς κανθάρου.

Περὶ τοῦ χρώματος τοῦ καλουμένου πορφύρα.

Ἐπικρατεῖ ἰδέα ὅτι ἡ πορφύρα εἶνε χρῶμα ἐρυθρόν, πολὺ τιμώμενον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἄν ὁμοῦ ἀνατρέξωμεν εἰς τοὺς ἀρ-

χαίους συγγραφεῖς, εὐρίσκομεν ὑποψίας περὶ τοῦ χρώματος. Ὁ Ὅμηρος καλεῖ τὸ χρῶμα τῆς θαλάσσης πορφυροῦν, τὸ ὁποῖον εἶνε γαλάζιον ὑπέρυθρον· ἔλεγον δὲ ὅτι τὸ χρῶμα τοῦτο κατεσκευάζον οἱ Φοίνικες ἐν Τύρῳ, καὶ ἦτο πολῦτιμον· διότι ὑπὸ τὸν ἀέρα καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου οὐδόπως μετεβάλλετο, ἀλλὰ μᾶλλον ζωρότερον καθίστατο, ἐν ᾧ πάντα τ' ἄλλα χρώματα ὑπὸ τὴν θερμότητα καὶ τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου ἐξησθένουν.

Ὁμολογεῖται ὅτι οἱ Φοίνικες ἐξήγαγον τὸ χρῶμα τοῦτο ἐκ τίνος ὀστράκου, καλουμένου ἐν τῇ ζωολογίᾳ murex Trunculus. Ὅτι τὸ πρῶτον εὐρέθη παρὰ κυνὸς θραύσαντος ὀστρακὸν καὶ φάγοντος τὴν σάρκα, ἐξ ἧς ἐχρωματίσθησαν αἱ σιαγῶνες αὐτοῦ.

Τὴν ὑπαρξίν τοιοῦτου χρώματος ἐν κογχυλίοις ἐβεβαίωσαν περιηγῆται ἐκ τῆς ἐρεῦνης ἐπὶ τῶν ἐριπέων τῆς Τύρου, διότι εὖρον ἐκεῖ τοιαῦτα κογχύλια.

Ἡ χρωματιστικὴ ὕλη εἶνε κατ' ἀρχὰς κιτρίνου χρώματος, ἐκτεθειμένη ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου καὶ ὑπὸ τὸν ἀέρα καθίσταται πράσινη, καὶ ἐπὶ τέλους καθίσταται ἰώδης, εἶνε διαλυτὴ ἡ ὕλη αὕτη εἰς τὸ ὕδωρ ἐν ὅσῳ δὲν λάβῃ τὸ ἰώδες χρῶμα. Ἀρα ἀποκτήσῃ τοῦτο, καθίσταται ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ. Τὸ ἰώδες τοῦτο χρῶμα ἀποτελεῖται ἐκ κυανοῦ χρώματος καὶ ἐξ ἐρυθροῦ, τοῦτο ἀπέδειξεν ἡ χυμικὴ ἀνάλυσις τῆς ἐκ τοῦ κογχυλίου τούτου ἐξαγομένης βαφικῆς ὕλης.

Ὅθεν τὸ πορφυροῦν χρῶμα τῶν ἀρχαίων εἶνε χρῶμα ἰώδες, (κυανοῦν ὑπέρυθρον), καὶ ἀναλόγως μὲ τὴν προσθήκην ἐρυθροῦ χρώματος ἐγένετο ἰώδες ἐρυθρότερον ἢ κυανότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ὅμηρος καλεῖ τὸ χρῶμα τῆς θαλάσσης πορφυροῦν, διότι τὸ κυανοῦν ταύτης γίνεται ὑπέρυθρον, ὅταν προσβάλληται μετὰ μεσημβρίαν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἥλιου.

Τὸ οὕτως ἔχον πορφυροῦν χρῶμα ἐπιβεβαιοῦται καὶ ἐκ γραφῆς τινὸς τοῦ Δημοκρίτου, ὁ ὁποῖος περιγράφει τὴν κατασκευὴν τοῦ πορφυροῦ χρώματος, ὅχι ὁμοῦ ἐκ τοῦ χυμοῦ τοῦ φοινικοῦ κογχυλίου, ἀλλ' ἐκ συνθέσεως διαφόρων ἄλλων χρωμάτων, ἀποτελούντων τὸ πορφυροῦν χρῶμα ἀνεξίτηλον καὶ ζωηρόν· μεγάλην χρῆσιν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ χρώματος ἐποιοῦν τοῦ ὄρου.

Δὲν εἶνε λοιπὸν τὸ πορφυροῦν χρῶμα ἐρυθροῦν, ἄλικον, ἀλλὰ κυανοῦν ὑπέρυθρον, ὠραῖον καὶ τερπνὸν εἰς τὴν ὄρασιν, καὶ ζωογονοῦν τὴν ζωϊκὴν δύναμιν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο χρῶμα, καὶ πρὸς τὴν ὑγίειαν συντελοῦν.

Νοθεία ἀλεύρου.

- Ἀρχαίῳθεν ἐγίνετο νοθεία ἀλεύρου,
 Ἐν Θράκῃ τὸ πάλαι ἐνόθευον διὰ ριζῶν τινῶν φυτῶν.
 Ἐν τῇ Συρίᾳ διὰ μύρων ξηρῶν.
 Ἐν Αἰγύπτῳ ἐπρόσθετον σπόρους ἀκεραίους.
 Ἐν Σουιδίᾳ, Λαπωνίᾳ, Ἰσλανδίᾳ καὶ Ταρταρίᾳ διὰ ξηρῶν ἰχθύων.
 Ἀλλαχοῦ ξηραίνουσι τὰς τομάτας, τὰς ἀλαίθουσι καὶ μιγνύουσι μετὰ τῆς ἀλεύρου.
 Ἐν Ἰρλανδίᾳ καὶ ἐν Ἰσλανδίᾳ διὰ λειχήνων, δι' ὧν ὁ ἄρτος διατηρεῖται γλωρὸς ἐπὶ πολὺ.
 Ἐν Πρωσσίᾳ ἐνόνοῦσι τὰ ἄλευρα διὰ γῆς λευκῆς, ἐχούσης ἄλατα ποτάσσης, δι' ἧς ἐπιταχύνεται ἡ ζύμωσις καὶ ὁ ἄρτος γίνεται ἐλαφρὸς.
 Ἐν Ἰνδίαις ἐν καιρῷ πείνης ἀνεμίγνουν τὴν ἄλευρον διὰ κόνιως λίθων.
 Ἦδη νοθεύεται διὰ τοῦ ἀραροῦ, ταπιόκου, σαγοῦ κλπ. Ἐν Ἰνδίαις, κλπ. διὰ τοῦ κέχρου, καὶ ἤδη πολλαχοῦ χρῶνται τὸν κέγχρον, τὸ καλαμβόκι, τὸν ἀραβόσιτον, τὴν σήκαλην, τὴν βρώμην, τὰ γαιώμηλα καὶ διάφορα ὅσπρια.
 Ἐν Ἀφρικῇ διὰ τῶν ξηρῶν ἀκρίδων, τὰς ὁποίας ποιοῦσι λεπτὴν κόνιν.
 Ἐν τῇ Βορείῳ Ἀγγλίᾳ μεταχειρίζονται παραθαλάττια τινὰ χόρτα, ἅπερ ξηραίνουσι καὶ ἀλέθουσι καὶ μιγνύουσι μετὰ ἀλεύρου.
 Ἐν Γαλίᾳ μεταχειρίζονται τὰ κάστανα, καὶ τὴν βρίζαν (σῆκαλην).

Βάθος θαλάσσης.

Κατὰ νεωτέρας ἐρεῦνας τὸ τῆς θαλάσσης βάθος ὑπὸ πλάτος 44^ο καὶ μῆκος 150^ο ἐν τῇ βορείῳ ὠκεανῷ εἶνε 8,513 μέτρα ἤτοι 5 1/4 γεωγραφικὰ μίλλια. Ἡ κοιλότης τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης δύναται νὰ χωρέσῃ ὅλα τὰ ὄρη τῆς ξηρᾶς.
 Ἐν τῷ ὠκεανῷ ὑπὸ βάθος 4,000 μέτρων ἡ θερμοκρασία εἶνε ἀνωτέρα τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος κατὰ ἓνα μόνον βαθμόν, ἐν δὲ ὑπὸ τὸ ἴσον βάθος ἐν τῇ ξηρᾷ ἡ θερμοκρασία εἶνε ἀνωτέρα ὑπὲρ τοῦ 25^ο βαθμοῦ τῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ξηρᾶς.
 Οἱ ἰχθεῖς ζῶσιν ὑπὸ βάθος θαλάσσης μέχρι 7,500 μέτρων. Συγγήως μέχρι 4,000. Ἐν τοιαύτῃ θέσσει ὑφίστανται μεγάλην πίεσιν· διότι ἐπιφάνεια ἐκτάσεως ἐνός τετραγωνικοῦ ἐκατοστομέτρου ὑπὸ βάθος ὕδατος 2,000 μέτρων ὑφίσταται πίεσιν 5,600 ὀγκῶν βάρους.